

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Львівський національний університет імені Івана Франка
 Кафедра обліку і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
 Проректор

 “ 31 ” *Сергій* 2016 року

КОНТРОЛЬ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки
галузі знань
зі спеціальності
факультету

докторів філософії
 07 “Управління і адміністрування”
 071 “Облік і оподаткування”
 економічного

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг (год.)	Всього аудит. (год.)	у тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні (модульні) роботи (шт.)	Індивідуальні навчально-дослідні роботи, (шт.)	Залік (сем.)	Іспит (сем.)
					Лекції	Лабораторні	Практичні					
Денна		3	90	48	32		16	42	2			3
Вечіря												
Заочна		3	90	18	12		6	72	2			3

Львів
2016 рік

РОЗРОБЛЕНО :

Львівський національний університет імені Івана Франка

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лобозинська С. М., доктор економічних наук, професор кафедри банківського і страхового бізнесу.

Обговорено та рекомендовано до впровадження Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка для напряму підготовки докторів філософії за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування” від 31 серпня 2016 року, протокол № 1.

© Лобозинська С.М. 2016.

© Львівський національний
університет імені Івана Франка, 2016.

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Контроль та інспектування банківської діяльності” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з галузі знань 07 “Управління і адміністрування” за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні положення та організаційно-економічні засади процедур контролю та інспектування в установах банку.

Об’єктом вивчення навчальної дисципліни є: процеси спостереження за фактичним станом кожної окремої установи банківську та перевірки достовірності складання облікової, звітної, планової (нормативної) та іншої фінансово-економічної інформації.

Міждисциплінарні зв’язки: Вивчення дисципліни “Контроль та інспектування банківської діяльності” забезпечується одержаними знаннями з дисциплін: “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік I” “Фінансовий облік II”, “Аудит”, “Аналіз господарської діяльності”.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Банківський контроль в системі управління банком.
2. Система банківського регулювання та банківський нагляд.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета навчальної дисципліни “Контроль та інспектування банківської діяльності” є формування теоретичних знань і практичних навичок щодо проведення контролю та інспектування у вітчизняних банках.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни “Контроль та інспектування банківської діяльності” є: надання аспірантам основних знань щодо системи банківського нагляду в Україні у порівнянні з діяльністю провідних закордонних наглядових органів, яка базується на основних принципах ефективного банківського нагляду, розроблених Базельським Комітетом, а також оволодіння нормативною базою та інструментарієм контролю за діяльністю комерційних банків у процесі їх реєстрації, ліцензування, аналізу економічних параметрів та фінансової звітності, а також при інспектуванні. 1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, аспіранти повинні:

знати:

- системні та глибокі знання концептуально-методологічних і прикладних засад банківської системи, економічні, організаційні і правові умови створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків;
- положення національної та міжнародної нормативно-правової бази сфери банківського регулювання та нагляду;
- основи використання фінансових методів та важелів у системі фінансової безпеки банків;
- основні концептуальні положення, принципи, місце і роль банківського контролю та інспектування;
- порядок здійснення регулювання, нагляду та контролю банківської діяльності;
- особливості та порядок застосування заходів впливу за порушення банківського законодавства;
- актуальні проблемні питання теорії, практики, законотворчості стосовно контролю та інспектування банківської діяльності;
- суть, принципи та методику наукового дослідження у сфері контролю та інспектування банківської діяльності та способи узагальнення його результатів.

вміти :

- розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику, і розв’язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем у сфері контролю та інспектування в установах банку;
- застосовувати теоретичні знання та практичні навички у сфері управління банківськими ризиками та регулювання банківської діяльності;
- визначати ефективність фінансової звітності банків та системи планування діяльності;

- розробляти та впроваджувати сучасні методики організації контролю та інспектування для забезпечення фінансової стійкості та безпеки діяльності банків;
- ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей банківських установ, недотримання ним визначених нормативів та показників регулювання діяльності;
- застосовувати теоретико-методологічні положення та організаційно-економічні засади процедур контролю та інспектування в установах банку;
- здійснювати аналіз теоретичних та практичних напрацювань, робити висновки, узагальнення, формувати конкретні науково аргументовані пропозиції та рекомендації з питань удосконалення контролю та інспектування в банках;
- здійснювати оцінку стану, проблеми та перспективи контролю та інспектування в банках України;
- розв'язувати різні задачі у процесі здійснення контролю та інспектування в установах банку та/або у процесі навчання. Здібність розробляти обґрунтовані послідовності, системи, механізми, моделі для банківських установ у процесі процедур контролю та інспектування, передбачити можливі ризики стратегічного характеру.- використовувати та інтерпретувати інформацію щодо особливостей появи, впливу, наслідків та попередження ризиків у діяльності банків;
- здатність саморозвиватися, самостійно продовжувати навчання та удосконалювати наукові та практичні аспекти процедур контролю та інспектування в установах банку;
- розробляти стратегії управління ризиками для забезпечення фінансової стійкості та безпеки банківської системи.

набути компетентностей:

Загальнонаукових компетенцій:

- здатність планувати, організовувати та проводити науково-дослідні та роботи: визначати та уточнювати цілі, оцінювати та використовувати необхідні ресурси що приводять до отримання нових знань;
- володіння навичками набуття та захисту прав інтелектуальної власності;
- здатність до усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження не лише українською мовою, але й іноземними мовами;
- здатність брати участь у організації роботи кафедри, факультету, університету, знати та розуміти принципи організації роботи науково-дослідного сектору науково-дослідної теми за профілем навчання;
- розуміння сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації суспільного життя та інтернаціоналізації науковоосвітньої діяльності;
- дотримання професійної етики в науковій спільноті та особистої відповідальності за способи отримання наукових результатів і наслідки їх впровадження в практику господарювання;
- здатність критично оцінювати та захищати прийняті рішення як при індивідуальній роботі, так і при роботі в групі чи керуванні колективом у сфері своєї професійної діяльності.

Спеціальних (фахових) компетенцій:

- вміти використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички в становленні та розвитку контролю та інспектування банківської системи України;
- вміти використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички управління потенціалом банку в соціально-економічній системі;
- вміти формувати та використовувати інформаційне та аналітичне забезпечення контролю при управлінні банком;
- здатність розуміти виявляти причино-наслідкові зв'язки між економічними явищами і процесами у сфері контролю та інспектування банківської діяльності, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;
- уміння розробляти логічні та обґрунтовані послідовності, системи, механізми, моделі для конкретних економічних об'єктів у сфері контролю банківської діяльності.

Для вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.
Зокрема: для денної форми навчання лекцій – 32 год., практичних 16 год., самостійної роботи – 42 год. для заочної форми навчання: лекцій – 12 год., практичних 6 год., самостійної роботи – 72 год.

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

В кінці семестру комбінований іспит.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Для діагностики успішності навчання застосовуються: індивідуальна науково-дослідна робота, тестування, розв'язування ситуаційних задач, підготовка рефератів, індивідуальні самостійні роботи, модульний контроль у вигляді письмового завдання, що включає теоретичну та практичну частини.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Банківський контроль в системі управління банком

Тема 1. Теоретико-методологічне обґрунтування контролю в системі управління банком.

Тема 2. Моніторингові системи діяльності банку.

Тема 3 Організація внутрішнього банківського контролю.

Тема 4. Внутрішні ревізії і перевірки в центральних банках Європи та України.

Тема 5. Ефективність фінансової звітності банків та система планування діяльності.

Змістовий модуль 2. Система банківського регулювання та банківський нагляд

Тема 6. Інспектування та попередження ризиків у діяльності банків

Тема 7. Дистанційний банківський нагляд та економічний аналіз банківської діяльності.

Тема 8. Попереджувальні заходи впливу до порушників банківського законодавства.

Тема 9. Введення санкцій до банків-порушників чинного законодавства.

Тема 10. Тимчасова адміністрація та процедура ліквідації банків.

Тема 11. Контроль організації захисту інформації в банківській установі.

Тема 12. Організація контролю фінансового моніторингу у банку.

Тема 13. Запобігання та протидія відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом.

Тема 14. Контроль у забезпеченні фінансової стійкості та безпеки банківської.

5. Рекомендована література

Базова література:

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 16.07.1999 р. №996. URL : [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua).
2. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7.12. 2000 року № 2121-III URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Рішення Правління НБУ Про схвалення процедур інспектування № 393 від 01.11.2016 /Національний банк України URL : <https://bank.gov.ua/document/download?docId=40919990>
4. Лобозинська, С. Державне регулювання ліквідності банківської системи України : шляхи вдосконалення // Банківська справа. 2011. №3. С.11-20.
5. Балянт Г.Р., Іващук О.О. Банківські ризики і регулювання банківської діяльності: Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 247 с.
6. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика: монографія / за ред. В. В. Коваленко. Одеса: Атлант, 2013. 492 с
7. Прасолова С.П. Банківські операції: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2013 568с.
8. Банківський нагляд: підручник/ О. В. Васюренко, О. М. Сидоренко. - К.: Знання, 2011. - 502 с.
9. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів : монографія / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : Астон, 2012. 358 с
10. Заруцька О. П. Банківський нагляд з використанням структурно-функціонального аналізу: теорія, світовий і вітчизняний досвід : монографія. Суми : УАБС НБУ, 2013. 379 с.
11. Лиховой В. В. Зарубіжний досвід державного контролю за банківською діяльністю. URL: <http://www.mndc.naiu.kiev.ua.htm>.
12. Єгоричева, С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках: Навч. посіб.: Центр учбової літератури, 2014. 292 с.

13. Каюшова, Ю. Р. Дослідження організації внутрішнього контролю діяльності комерційних банків в сучасних умовах. URL: <http://int-konf.org/konf042013/201-kayushova-.html>

Допоміжна література:

1. Суржинський М. Поняття і сутність банківського регулювання та банківського нагляду в Україні / Суржинський Максим // Юрид. журн. 2004. № 8. Режим доступу : justinian.com.ua/article.php?id=1365.2. Гудзь Т. П.
2. Банківський нагляд : навчальний посібник / Т. П. Гудзь. Київ : Ліра, 2008. 380 с.
3. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 14.09.2006 р. № 140: <http://portal.rada.gov.ua>
4. Макеєва О. Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні. Економіст. 2010. №6. С. 54-57.
5. Положення “Про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках”, затверджене постановою Правління НБУ від 20.03.1998 за №114.
6. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Морфологія: [Монографія] К.: ДП «Інформ-аналіт агентство». 2008. 493 с.
7. Контроль: інспектування, аудит, банківський нагляд : монографія / В.С. Стельмах, А.О. Єпіфанов, І.В. Сало, М.А. Єпіфанова. - Суми: Університетська книга, 2006. - 432 с.
8. Дибя М., Зубок М., Яременко С. Інформаційні ризики в банківській діяльності // Вісник НБУ. 2007. №9. С. 28-35.
9. Костюченко О.А. Банківське право: Підручник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 544 с.
10. Краснова І. Внутрішній контроль у банку: завдання та організація // Вісник НБУ. 2007. №9. С. 40-42.
11. Кротюк В., Куценко О. Базель II: розрахунок мінімально необхідної величини капіталу згідно з Першою компонентою // Вісник НБУ. №5. №7. 2006. С. 16-22. С. 2-7.
12. Кротюк В., Куценко О. Базель II: нова концептуальна редакція Базельської угоди про капітал // Вісник НБУ. №3. 2006. С. 2-5.
13. Майборода Л. Основні підходи до проведення аналізу розвитку банківського сектору // Вісник НБУ. №1. 2007. С. 49-53.
14. Міщенко В., Крилова В, Швець Є. Еволюція банківського нагляду: європейський досвід // Вісник НБУ. - №7. 2007. С. 5-11.
15. Набок Р. Аспекти, що можуть призвести до виникнення проблемного банку // Вісник НБУ. 2007. №8. С. 46-50.
16. Набок Р., Набок О. Концептуальна схема рейтингування банків України // Вісник НБУ. №8. 2006. С. 20-25.
17. Орлюк О.П. Банківське право: Навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2005. 376 с. 237
18. Пернарівський О. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку // Вісник НБУ. №10. 2006. С. 26-29.
19. Раєвський К.Є., Конопатська Л.В., Домрачев В.М. Банківський нагляд: Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. 174 с.
20. Савченко Т. Публічна система комплексної оцінки діяльності банків як інструмент підвищення якості інформації про банк // Вісник НБУ. №10. 2006. С. 40-45.
21. Стефанюк Б. Концептуальні підходи щодо створення ефективної системи внутрішнього контролю в банку // Вісник НБУ. №4. 2007. С. 57- 61.
22. Хаб'юк О. Вплив Базеля II на банки та економіку // Вісник НБУ. №8. 2006. С. 10-13.

Інформаційні ресурси

1. www.finance.com.ua – фінанси України.
2. www.uabanker.net – все про банки України.
3. www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України.
4. www.rada.gov.ua – законодавча та нормативно-правова база

Автор програми

проф. Лобозинська С. М.